20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން
21 އޮކްޓޫބަރު 2026
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އ އިމ ރ ތް (ކޮ މިޓީކުރ ކޮޓަރި)13
ފެށުނު ގަޑި: 10:30

ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކް ޓޫބަރު 2026
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގަ އްރިރު؛ ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަލީ{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވެސް މަރުޙަބާ. މިއަދު
ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވަޑައިގަންނަވަނީ ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޒިޔާދު، ދިއްދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދު، ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު
ރަޝީދު، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝިފާޒް، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
މުޙައްމަދު ޢަބްދުއްރަޙްމާން، ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޡިމް، މަޑަވެލި ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމީޒް. މިއަދުގެ ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ބަލައިލަން ބޭނުންވާ
ޕެޓިޝަނަކީ އެންމެފަހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައިވާ ޕެޓިޝަނެއްގެ ގޮތުގައި މި އޮންނަނީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ
ސިނާއަތުގައި މަސައްކަތް ކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ގްރޫމިން އަދި ހެދުން އެޅުމުގެ އާންމު އުސޫލެއް އެކުލަވައިލުމަށް
ސަރުކާރަށް ގޮވައިލަ އި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ގަރާރު ކުރިއަށް، އެ ގަރާރާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ލިބިފައިވާ ޕެޓިޝަނެއް. ދެން މި ޕެޓިޝަނުގައި އެންމެ ފަހުން އަޅުގަނޑުމެން ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުމުގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވޯޓިން ކޯރަމް ނުލިބޭތީވެ އަޅުގަނޑުމެން ވަނީ ވޯޓިންއާ ހިސާބަށް ނުގޮސްފައި ، ކޮމިޓީ އެ ރޭ
ނިންމައިލާފައި އަޅުގަނޑުމެންވާނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އެބަ
އޮތް ގަރާރެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަށް ގޮތެއް ނިންމުމަށް އަޅުގަނޑު ފްލޯރ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ވެސް ހުޅުވައި ލާނަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް
މި ގަރާރަކީ، މި ގަރާރު އަވަސްކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޕެޓިޝަނެއް. އެހެންވީމާ، އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް މި ގަރާރު
އޮތް ހިސާބެއް ބަލައިލުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވިދާނެ. އެހެންވީމާ، ސިޓީއެއް ފޮނުވުމަށް އެންމެ
ފަހުން ރޭގެ ބައްދަލުވުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންވާނީ މަޝްވަރާކުރެ ވިފައި. އެކަމަކު؛ ހުށަހެޅުމެއް ލިބިފައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވާނީ. އެކަމަކު އެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވޯޓަކަށް ނާހާ އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ އެ ރޭ
ބައްދަލުވުން ނިންމާފައި ވޯޓިން ކޯރަމް ހަމަނުވާތީވެ. އެހެންވީމާ، ދެން ކުރިއަށް ދާނެ ގޮތަކާ މެދު މަޝްވަރާކުރުމަށް
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފްލޯ މި ހުޅުވައިލާނީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދެނީ ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޒިޔާދަށް.
ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޒިޔާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
1

ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކް ޓޫބަރު 2026
ޝުކުރިއްޔާ ޗެއަރ. ޗެއަރ ފާހަގަކުރެއްވިފަދައިން މި ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރީގައި އެހެން ކޮމިޓީއެއްގައި ވޯޓާ
ހަމައަށް ނުދިޔަކަމުގައި ވިޔަސް މަޝްވަރާތަކެއް ކުރެވިފައި އޮތީ. މި މައްސަލައަކީ މި ވަގުތު ވެސް ކޮމިޓީއަކުން،
ހަމަ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައެއް. އެކަމާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅުނު ގަރާރު އެ ކޮމިޓީގެ ބެލުމުގެ
ދަށަށް ދިޔައީ. އެހެންވީމާ، އެ ކޮމިޓީން ބަލަމުންދާ އެތި، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ މިހާރު އެ މަސައްކަތް އޮތް
ހިސާބެއް ބެލުމަށް ފަހުގައި މިއާ މެދުގައި ގޮތެއް ނިންމަން. އެ ކޮމިޓީ އަށް އެ މައްސަލަ ބެލުމަށް، ބަލާފައި އޮތް
ހިސާބެއް، އެ މައްސަލަ ގޮސްފައި އޮތް ހިސާބެއް، މީގައި މި ޕެޓިޝަނުގައި ފާހަގަކުރާ މައްސަލަ ގޮ ސްފައި އޮތް
ހިސާބެއް ބެލުމަށްފަހުގައި މިއަ ށް ގޮތެއް ނިންމުމަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ފުރަތަމައިނުން މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމީޒަށް.
މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމީޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އިތުރު ހުށަހެޅުމެއް ނެތުމާ އެއްކޮށް ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޒިޔާދު
ހުށަހަޅުއްވައި ، މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމީޒް ތާއީދުކުރެއްވި ގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. (ވޯޓުދެއްވުން) އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ވަޑައިގެންތިއްބެވި
ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް މި ޕެޓިޝަނާ ބެހޭ ގޮތުން، މި ހުށަހެޅިފައިވާ
މައްސަލައާ ބެހޭ ގޮތުން ގަރާރު އޮތް ހިސާބެއް ބަލައިލުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަނީ މިހާރު ސިޓީއެއް ފޮނުވަ އި ޖަވާބު
ހޯދުމަށް މި ނިމުނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީގައި މި އޮތީ އާންމު ރައްޔިތުންނަށް ނުލިބޭ އެކަމަކު މަޖިލިސް
މެންބަރުންނަށް ލިބޭ އަގުބޮޑު ހެލްތު އިންޝުއަރެންސް ކަނޑައިލުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައިވާ ޕެޓިޝަނެއް. މި
ޕެޓިޝަނުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ފްލޯގައި މި ދަނީ ބަހުސްކޮށް ނިމި ފައި ވަނީ. 2 ގަޑިއިރުގެ ބަހުސް
މިހާރު ވަނީ ހަމަވެފައި. ދެން އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ލިޔުމުން މައުލޫމާތު އެއްކުރަން ކޮންމެވެސް
ތަނަކުން. ދެން އެގޮތުން، އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލާ ބަލައިލުމުގައި މި ފާހަގަކުރެވެނީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މި ކަމާ ބެހޭ
2

ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކް ޓޫބަރު 2026
ގޮތުން އެ ބޭފުޅުން ދެކޭ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ހޯދައިލަން. އެހެންވީމާ، ކިހިނެއްތޯ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވަނީ؟ ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޡިމަށް.
ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިއްޔެ އަޅުގަނޑު ތަޅުމުގައި ދެންނެވިފަދައިން ހެލްތު އިންޝުއަރެންސްގެ މައްސަލައަކީ މަޖިލިސް
މެންބަރުންނަށް ލިބިދެވޭ އިނާޔަތެއް. އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 102 ވަނަ މާއްދާއިން ބާރުލިބިގެން ހަދާފައި އޮތް، ބާރު
ލިބިގެން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާއި ދެން އެ ހުރި ކަންތަކު ގެ ތެރެއިން ހުރިހާ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާއި ހުރިހާ
މިނިވަން މުސްތަގިއްލު މަގާމުތަކުގައި ތިއްބަވާ ބޭފުޅުންނަށް ލިބިދެވޭ އެއްޗެއް. ދެން އެއާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑަކަށް
ނުފެނޭ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގައި ވަކި އެއްޗެއް އަޅުގަނޑުމެން އަހާކަށެއް. އެއީ ސަބަބަކީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން
ދޭތެރެދޭތެރެއިން މުރާޖާކުރާ އޮނިގަނޑެއް އެ އޮނިގަނޑަކީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން އަހަރަކު
އެއްފަހަރު ވިޔަސް، ކަމެއް ދިމާވީމަ ނަމަވެސް އޭތި މުރާޖާކުރާނެ. އެގޮތަށް ވަކި އުސޫލެއް ހަމަޖެހިގެން ހިނގަމުންދާ
ކަމެއް އެއީ. އެހެންވީމާ، ހަމައެކަނި އެ ހެލްތު އިންޝުއަރެންސްގެ މައްސަލަ އިގައި އެކަނި ސުވާލެއް ކޮށްފިއްޔާ ހަމަ
އަންނާނީ އެ ޖަވާބު ދެއްތޯ. އެއީ ތިމަންނަމެން އެ ވަކި އޮނިގަނޑަކަށް ފައްތައިގެން ހުރިހާ އެންމެންނަށް ވަކި
ގޮތަކަށް ދެމުންދާ އެއްޗެކޭ އެއީ. އެހެންވީމާ، އެ މުރާޖާކުރާއިރެއްގައި މުރާޖާކުރާނަމޭ. އެއީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ
ދަށުން ކުރަމުންދާ ކަމެއް މިހާރު ވެސް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ ވަކިން އެހެން އަހާކަށް. އެއީ
އެކަން ހަމަޖެހި، ވަކި އުސޫލަކުން ހިނގަމުންދާ ކަމެއް އެ ކަމަކީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އެ ޖަވާބު ދެއްވީމަ
ރަނގަޅުވާނެ. އެއީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ގާނޫނުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން، އެއީ ގާނޫނުގެ
ދަށުން ދެއްތޯ މި ހިނގަނީ ޕާލިމަންޓަރީ ޕްރިވިލެޖަސްއާ ބެހޭ ގާނޫނު އޮންނާނެ އެ މާއްދާއާ ހަވާލާދީފައި. ދެން އެ
ގާނޫނުގެ ދަށުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ގެންދަނީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ އެއްގޮތް ވާ ގޮތުގެ މަތީން. މުރާޖާކުރަން
ޖެހުނީމަ މުރާޖާކުރަނީ އޭތި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ހިނގަމުންދާ ކަމެއްގައި އޮތް ގޮތް އަހާކަށް ފޮނުވާކަށް
އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ. ކަން ހިނގަނީ އެހެން. ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް ހިނގަނީ އެހެން. އެއީ އަދި އިރުއިރުކޮޅާ
މުރާޖާކުރާ އެއްޗެއް ވެސް ނޫން އެ އެއްޗަކީ އެއް . އެ އެއްޗަކީ ހަމަ އެހެން ހާލަތެއް ދިމާވީމަ އެކަން ކުރާ ގޮތަށް.
އެންމެފަހުން މުރާޖާކުރަން އައީ މި ދިމާވި އިގުތިސާދީ ދަތިކަމުގެ ތެރޭގައި އެ ކުޑަކުރަން ފެނޭތޯ ހުށަހަޅަން،
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ މައްސަލަ ފޮނުވީ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް. ފޮނުވީމަ ކޮމިޓީއަށް ދިޔައީ ވަކި ޕަސެންޓެއް
3

ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކް ޓޫބަރު 2026
ކުޑަކުރަން ފެނޭތޯ މުސާރައާ އެއްޗެހި. ނުފެންނަ ކަމަށް އެ ބޭފުޅުން ނިންމެވީ. އެހެންވީމާ، އެ ތަނަށް ދިޔައިމަ، އެ
ތަނުން ނިންމާނެ. މިހާރުއްސުރެ ހިނގަމުންދާ ކަމެއް އެ ކަމަކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމީޒަށް.
މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމީޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޗެއަރ. އާންމު ރައްޔިތުންނަށް ނުލިބޭ އެކަމަކު މަޖިލިސް މެންބަރުންނަށް ލިބޭ ހެލްތު އިންޝުއަރެންސާ
ބެހޭ ގޮތުން މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިފައި ވާ ޕެޓިޝަނަށް ގޮތެއް ނިންމުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު މި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން
މި ކަމަށް ދެކޭ ގޮތް ހޯދަން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ލިޔުމަކުން ޖަވާބު ހޯދަން ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ފުރުޞަތުއަރުވަނީ އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝިފާޒަށް.
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝިފާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމީޒް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އަދި އޭގެ
އިތުރުން މި ހުށަހެޅިގެން މި މައުޟޫޢުގައި ހަމަ އެއްޗެއް އިތުރުކޮށްލަން، ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑު ބޭނުން. މިހެން
ބެސްޓް ޕްރެކްޓިސް ގޮތުގައި މުއައްސަސާތަކުން ތަންފީޒުކުރަމުން އަންނަ ކަންކަމާ ދޭތެރޭގައި މިހެން އަންނަ
ޕެޓިޝަންތައް، މި ޕެޓިޝަންތަކަށް ފަހުން މި ގެނެވުނު ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް މި ގެންދިއުން މިއީ އެންމެ ރަނގަޅު
ގޮތްބާއޭ ނިޒާމީ ގޮތެއްގައި ދައުލަތެއްގެ މަތީގައި. ދެން މި ފްލޯގައި ދެން ހަމަ ވަރަށް ތަޖުރިބާކާރު
ޕާލިމަންޓޭރިއަނުން ތިއްބެވީމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތުގައި އޮތް ސުވާލެއް ފްލޯއަށް ދޫކޮށްލަނީ. އަނެއްހެން މިއީ
އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަނީ މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ހުށަހެޅުމަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދަށް.
4

ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކް ޓޫބަރު 2026
ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އެއްޗެއް ދަންނަވައިލަން. މި ޕެޓިޝަން، މިހާރަކަށް
އައިސް މި ހުށަހެޅޭ ޕެޓިޝަންތައް އިތުރުވަމުން މި ދަނީ. އަދި ޚާއްސަކޮށް މި އީ-ޕެޓިޝަންތައް ތައާރަފުވުމާ
ގުޅިގެން ހުށަހަޅާ ޕެޓިޝަންތަކުގައި މި ދެކެވޭ ވާހަކަ، މި ރައްޔިތުން މަޖިލިސް މެންބަރުންނަށް އިނާޔަތްތަކާއި
ހިމާޔަތްތަކާއި ރައްކާތެރިކަން. އަދި އާންމު ރައްޔިތު މީހުންނަށް ނުލިބޭ، އާންމު ރައްޔިތު މީހުންނަށް ނުލިބޭ
ހިމާޔަތްތަކާއި ރައްކާތެރިކަމާއި އެހީތަކެއް މި ލިބޭ ވާހަކަ. އާންމު ރައްޔިތު މީހަކަށް ވެއްޖެއްޔާ ލިބޭ އެއްޗެހިތަކެއް
ވެސް ހުރޭ. މަގާމަށް އައީމަ ލިބޭ، މަގާމަށް ލިބޭ އެއްޗެހިތަކެއް ހުރޭ. މީހާއަށް ނޫން މި ދެނީ މަގާމަށް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތަށްއަރާ މި އަސްލު މި ޕެޓިޝަން ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކަށް މި މައުލޫމާތުތައް ރަނގަޅަށް ލިބިގެންބާއޭ
މި ހުށަހަޅަނީ. ނޫނީ ހަމަ ގަސްތުގައި ނޭނގި، އެނގިގެން ވެސް ހަމަ ގަސްތުގައި ހުށަހަޅަނީ. މި ދެ ގޮތް އޮތީ.
އެއް ގޮތަކީ އެނގިގެން ހުށަހަޅަނީ. އަނެއް ގޮތަކީ ނޭނގިގެން ހުށަހަޅަނީ. އަޅުގަނޑު މިހެން މި ދެންނެވީ މީގައި މި
ބުނަނީ އާންމު ރައްޔިތު މީހާއަށް ނުލިބޭ، ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ މީހަކަށް. އެހެންވެއްޖިއްޔާ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ
ޖަޖަކަށް ނޫނީ ފަނޑިޔާރަކަށް ނޫނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް، ނޫނީ ދައުލަތުގެ އެންމެ މަތީ މަގާމުތަކުގައި ތިއްބެވި
ބޭފުޅުންނަށް ލިބޭ، އެ ބޭފުޅުންނަށް ލިބޭ ހިމާޔަތްތަކާއި އިނާޔަތްތަކާއި މުސާރަތަކެއް ހުރޭ ކަނޑައެޅިފައި ގާނޫނުގައި.
މި ހުންނަނީ ކަނޑައެޅިފައި ހުންނަ އުސޫލުތަކެއްގެ ތެރެއިން އެ ކަންކަން ތަރުތީބުކުރެ ވިފައި ހުންނަނީ. އެހެންވީމާ،
މި އެއްޗެހިތައް އާންމު މީހާއަކަށް ނުލިބެނީ. އެއީތާ އޭނަގެ ޝަކުވާއަކީ. އާންމު މީހަކާ އެއްވަރަށް ނުލިބެނީ
ކީއްވެގެންހޭ. އެހެންވީމާ، އާންމު މީހާއަކަށް ލިބެންޖެހޭ މިންވަރަށް ލިބޭނެއޭ. އާންމު މީހާއަށް ލިބޭ މިންވަރަށް ލިބޭ
އެންމެންނަށް ވެސް. ދެން މި ހުރީ މަގާމަށް އައީމަ ލިބޭ މިންވަރު. އެހެންވީމާ، މި އެއްޗެހިތައް އެބަ ޖެހޭ
ކަންނޭނގެ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ކޮންމެވެސްވަރަކަށް މީޑިއާގައި ވެސް އަދި މި ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ހަމަ
ހާމަކޮށްދޭން އެބަ ޖެހޭ. އެހެންނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ، ހަމަ މި އަންނާނީ ތަކުރާރުވަމުން މި އެއްޗެހިތައް
އަންނާނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް. ޕެޓިޝަންތައް އެއް ދުވަހުން އަނެއް ދުވަހަށް ގިނަވާނީ. މިހާރު މި އޮތް ގޮތުން ހަމަ
ޔަގީން ކަށަވަރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވަފާނަން ހަމަ ޕެޓިޝަންތައް އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީއަށް ނުބެލޭހާ ގިނަ
ޕެޓިޝަންތައް އަންނާނެކަން. އެބަ ހުރި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަން ވެސް މިހާރު ޕެޓިޝަންތައް. ބައެއް
ޕެޓިޝަންތައް މިހާރު ވެސް ހަމަ ސޮއިކުރުމުގެ މަގުމަތީގައި އެ ހުރީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަނަވަނީ
މިއަށް ޙައްލެއް އަންނާނީ، ކޮންމެވެސްވަރެއްގެ ޙަ އްލެއް ، ނޫނީ ކޮންމެވެސްވަރެއްގެ ލުޔެއް ލިބޭނީ މި ދެންނެވި ގޮތަށް
5

ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކް ޓޫބަރު 2026
އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑުގެ ނަޒަރުގައި އެއީ ހަމަ އެ ބޭފުޅުން ގެނެސް އެ ހުށަހަޅާ ފަރާތްތައް ވެސް ގެންނަން
ވެސް ޖެހޭ އެބަ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް. ގެނެވޭނެ ގޮތެއް އޮތިއްޔާ ގެނެވިގެން، ވާހަކަދެކެވޭނެ ގޮތެއް ވެސް، އެއީ
ކިހިނެއްކަން އޮޅުންފިލުވައިދޭން އެބަ ޖެހޭ. މި އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ވާހަކަ، ދަންނަވައިލީ އެ ވާހަކަ. ޝުކުރިއްޔާ
އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމީޒަށް.
މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަމީޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޗެއަރ. އާދެ! މިއީ ވަރަށް ފުޅާދާއިރާއެއްގައި ވާހަކަދެއްކިދާނެ ކަންތައްތައް. މީގެ ކުރިއަކުން
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނީނދޭ ސަރުކާރުގެ ހެލްތު އިންޝުއަރެންސެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ ދެންމެ ލަޠީފްބެ އެ
ފާހަގަކުރެއްވި ވާހަކަފުޅަށް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދު. ހަގީގަތަކީ މި މަގާމަށް ކަނޑައެޅިފައި އިންނަ އެއްޗެއް. މި
ޕެޓިޝަން ހުށަހެޅުމުގައި ރައްޔިތުން ވެސް ވާހަކައަކީ ކޮންމެވެސްވަރަކަށް އިދާރީ ގޮތުން ވެސް މިކަން އެބަ ޖެހޭ
ރައްޔިތުންގެ ސަމާލުކަމަށް؛ މި ޕެޓިޝަންތަކަކީ މަގާމުތަކަށް އެކަށީގެން؛ މަގާމުތަކަށް ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް
އިންނަ އިންޝުއަރެންސެއް ފަހަރެއްގައި މެންބަރަކަށް ނީ ނދެދާނެ. މެންބަރެއްގެ އިންނަ އިންޝުއަރެންސެއް
ފަހަރެއްގައި ވަޒީރަކަށް ނީނދެދާނެ. ވަޒީރަކަށް އިންނަ؛ އެހެންވީމާ، ބައެއް ކުންފުނިތަކުގައި ވެސް އެބަ ހުރި
އިންޝުއަރ. އިންޝުއަރ މި ރައްޔިތުންނަށް، އިންޝުއަރއޭ ކިޔާފައި ނުދޭތީ މި މައްސަލައަކަށް މި ދިމާވެގެން މި
އުޅެނީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެންމެ ބޮޑު މައްސަލައަކަށް އަޅުގަނޑު މި ދެކެނީ މިކަން މި ކުރަނީ އަސްލުގައި މި ގޮތަށް،
ފަސޭހަ ގޮތެއްގައި ޕެޓިޝަނެއް ހެދެން އޮތީމާ ހަމަ ކޮންމެވެސް އެއްޗެކޭ ކިޔާފައި މި މަޖިލީހަށް އައުމުގެ ނިޔަތުގައި
ތިބި ބަޔަކު ކުރާ ކަންތައްތަކެއް ރައްޔިތުން ތެރޭގައި މިފަދަ ފިތުނަފަސާދަ އުފައްދަން. އެހެންވެއްޖެ ނަމަ
އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އިދާރާގެ ފަރާތުން ވެސް، ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ އިދާރާގެ ފަރާތުން ވެސް އެބަ ޖެހޭ
ރައްޔިތުންނަށް މި ވިސްނު ވައިދޭން މި ކަންކަން މިހެން އައިސްފައި މި އިންނަ އޮނިގަނޑެއް. އަދި
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހު ން ނަމަވެސް. މި ކަންކަން އެބަ ޖެހޭ ކުރެވެން. ކުރެވިގެން ނޫނިއްޔާ ރައްޔިތުންނަށް
މީގެ ނޭނގޭނެ، ބައެއް މީހުން މި ފިތުނަ އުފައްދައިގެން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޑެޕިއުޓީ ސްޕީކަރ ކުރީ ގެ، އިއްޔެ
ފާހަގަކުރެއްވި ވާހަކަފުޅުގައި ހަމަ ބައެއް މެންބަރުންނަށް ވެސް ހުރި މަރައި ވެސް ލާފައި، އެ ފިތުނަވެރި
6

ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކް ޓޫބަރު 2026
ވާހަކަތަކެއް އުފައްދުވައިގެން ގޮސްފައި. އެހެންވީމާ، މި ވެސް ހިތާމަވެރި ހާދިސާތައް ނިކުމެފައި ހުރި. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑު، އަސްލުގައި މި އީ-ޕެޓިޝަންތަކެއް ވީމަ މިހާރު ހުށަހެޅުމުގެ
ފުރުޞަތު އޮތީމަ މި ގޮތަށް، މިއީކީ މި ތަނުން ބަލައިގަންނަންޖެހޭ އެއްޗެއް ނަމަ އަޅުގަނޑު ބަލައިގަންނަން ވެސް
ދެކޮޅު ހަދާ އެއްޗެއް މިއީ. ހަގީގަތުގައި އެ އޮފީހަކުން ނުވަތަ އެ ތަނަކުން ކަނޑައެޅިފައި އެތާނގެ ސްޓާފުންނަށް
ނުވަތަ މި އިދާރާގެ މުވައްޒަފުން، ރައްޔިތުން ތަމްސީލު ކުރަން؛ ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބަލިވެއްޖިއްޔާ ކިހިނެއްތޯ
ހަދަނީ. ދެން މި އިންޝުއަރއަކާއި މި މުސާރައަކާ ކަނޑައެޅިގެން މިހިސާބަށް އައި ސްފައި މި އިންނަނީ ފެހި
ޤާނޫނުއަސާސީ ހެދި އިރުގައި މެންބަރުގެ ނަޒާހަތްތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމަށް ޓަކައި. މެންބަރުގެ ނަޒާހަތްތެރިކަން
ދެމެހެއްޓުމަށް ޓަކައި މެންބަރުންގެ މުސާރައަކާއި، މެންބަރުން އެކަންޏެއް ނޫން. އޭގެ ޖުޑިޝަރީ ވިޔަސް އަދި
ވާހަކައަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިޔަސް މި ނަޒާހަތްތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމަށް ޓަކައި މެންބަރުންނަށް ވެސް
އިންޝުއަރއެއް ލިބިގެން، އެ މީހުން ނުޖެހޭނެތާ ދެން ފައިސާ ނެތިއްޔަކާ އެހެން މީހަކު ކައިރިއަށް ގޮސް
އާދޭސްކޮށްގެން އެ މީހެއްގެ އުނގަށް ވެއްޓޭކަށެ އް. އެ ނިޔަތުގައި. އެހެންވީމާ، މިކަން އެބަ ޖެހޭ މެންބަރުންނަށް މި
އަންނަ، ހަމަ މެންބަރުން ވީމަ ހަމަ އަންނަ ކަންތައްތަކެއް މިއީ. ބައެއް މީހުންނަށް ނޭނގިފައި މި އޮންނަނީ.
މިސާލެއްގެ ގޮތުން ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އެ މަނިކުފާނު ވަރަށް ، މެންބަރަށް ވަޑައިނުގަންނަވާ
އިރުގައި ވަރަށް ގިނަ ވާހަކަތަކެއް ދެއްކެވި. އެކަމު މިހާރު ވިދާޅުވަނީ މި މުސާރަ ވެސް ކުޑަ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ،
މިއީއޭ މީގެ ހަގީގަތަކީ. އެހެންވީމާ، މަޖިލީހުގެ ރެކޯޑަށް ޓަކަ އި ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ދަންނަވައިލަނީ ވާހަކައަކީ
މި މަޖިލީހުގެ އިދާރާއިން ވެސް އެބަ ޖެހޭ މި ކަންކަން މި ހަމަޖެހިފައި މި އޮންނަ ގޮތް ބުނެދޭން. އެއީ އެކިއެކި
މަގާމުތައް، މި ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުން އެއް ބާރު. ދައުލަތް މި އޮންނަނީ ތިން ބާރުގެ މައްޗަށް ބެހިފައި. ދެން އޮތީ
ޖުޑީޝަރީ. ޖުޑީޝަރީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވުރެ މާ ބޮޑު. މިހާރު މި ވާ ގޮތަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަށާރަ ފުރިއްޖެއްޔާ
އަޅުގަނޑުމެން ދަރިކަން ވެސް ގެއްލޭ އިންޝުއަރ އިން. މަންމަ، ބައްޕަކަން ވެސް ގެއްލޭ. އެކަމަކު އެބަ ތިބި
ފުލުހުންނަށް ވެސް އަދި އެހެން މުއައްސަސާތަކަށް ވެސް ހަމަ ދަރިންގެ ދަރީންނަށް ވެސް ވާހަކައަކީ ބޭސް،
އިންޝުއަރ. އެހެންވީމާ، މިކަން އެބަ ޖެހޭ މިއަށް ވުރެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ވާހަކައަކީ؛ ހަމަ ދެންމެ ދިއްދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަކަށް މިއީކީ އޮބިއޮންނާނެ ކަމެއް ނޫން. މާދަމާ އަނެއްކާ ބުނެފާނެ
މެންބަރުން ހިނގަނީ ގޯސްކޮށޭ. އެހެންވީމާ، ދެން ކަތިކޮށް އަހަރުމެން ފައި އަޅަން ޖެހޭނީ. މި ހާލަތަށޭ މި އޮތީ
ގޮސްފައި. ޝުކުރިއްޔާ ޗެއަރ.
7

ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކް ޓޫބަރު 2026
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޡިމަށް.
ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ދެން މިހާރު ޕެޓިޝަން ޕޯޓަލް ފަރުމާކުރެވިފައި، މީގެ އިންފާރުތައް
ކަނޑައެޅިފައި ހުރި ގޮތުން އަސްލު މި ގޮތަށް މި އަންނަނީ. ދެން އަސްލުގައި ހަގީގަތުގައި މި ޤާނޫނުއަސާސީންނާއި
ގާނޫނުން ބާރު ލިބިގެން މި ލިބިދޭ އިނާޔަތްތަކާއި މި ކަހަލަ ކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ސުވާލު އުފައްދާ، އެކަން ކުރަންޏާ
އެކަން ކުރެވޭނެ މަގު އެބަ އޮތް. އެ އީ ގާނޫނު ވެސް، ޤާނޫނުއަސާސީ ވެސް ބަދަލުކުރުން ދެއްތޯ. އަޅުގަނޑުމެން
ދައްކާ ވާހަކައަކުން، އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ކަމަކުން އެ ކަމެއް ނުވާނެ. އެހެންނޫންތޯ ވާނީ؟ އެހެންވީމާ، އެ ގާނޫނު
ބަދަލުކުރުމާއި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކުރުމާ އެއީ ވަކި އިޖުރާތުތަކެއް އޮންނަ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން މި ތަނަށް
ޕެޓިޝަނެއް ހުށަހަޅައިގެން ވާހަކަދެއްކިޔަސް އަދި މަޖިލިސް ފްލޯގައި ވާހަކަދެއްކިޔަސް އެ ކަމެއް ނުވާނެ ނުވާނެ
އެގޮތަކަށެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ އިއްޔެ ވެސް ދެންނެވިފަދައިން މި ގާނޫނާއި ގަވާއިދާއި އެއްގޮތް ވާ ގޮތު ގެ
މަތީން މިއީ ދައުލަތަށް އެފޯޑްކުރެވޭނެ ކަމަކަށް ވާތީ އެ ކަން އެގޮތަށް އެ ހިނގަނީ. ދެން ދައުލަތަކީ ދައުލަތަކަށް
ވީމާ ހުންނަ އަސާސީ ސިފަތަކެއް ހުންނަން ޖެހޭތީ އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބެނީ ފުލުހުންނާއި ސިފައިންނާއި އަދި
އެހެން ހައްސާސް މަގާމުތަކުގައި ތިއްބަވާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އެ ކަންކަން ހަމަޖައްސާފަ އި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގަ އި އެ ޕެޓިޝަން އެންމެ ފުރަތަމަ ވަންނަ އިރުގައި އެ މަގުހުރަހެއް އެއަށް ލާންވީ އިނގޭތޯ. މި
ގާނޫނާއި ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން ހިނގާ ކަމެއް ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑަށް ހިއެއްނުވޭ އެކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އެ ގޮތަށް
މަޝްވަރާކޮށްލައިގެން، އަދި ޕެޓިޝަނެއް ލައިގެން ކަމަށް؛ އެކަމަކު ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުން ހުރި ވަރަށް ގިނަ
ކަންތައްތައް އެބަ ހުރި. މިސާލަކަށް ހަމަ، މިސާލަކަށް މި ވެރިކަމުގެ ނިޒާމާ ބެހޭ ގޮތުން ވެސް ހަމަ ބޮޑު ބަދަލެއް
ގެންނަންޖެހޭ ކަމަށް ބުނާ ބަޔަކު ވެސް މިހާރު އެބަ އުޅޭ. އެހެންވީމާ، އެ ކަހަލަ އެއްޗެއް މި ތަނަށް އައިސްފިއްޔާ
އަޅުގަނޑުމެން ކުރާނެ ކަމެއް ނޯންނާނެ. އެ ކަމަށް އޮންނަ މަރުޙަލާތަކާއި އެ އޮންނަ މަގަކުންނޭ ހިނގަންވާނީ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަގުތު ވެސް، ފްލޯގެ ވަގުތު ވެސް މި ހުރިހާ ކަމަކީ ހަމަ ފައިސާ ދެއްތޯ އެއީ.
އެހެންވީމާ، އެ ގޮތަށް ސޭވް ވާނެ ގޮތަކަށްތާ އިތުރު ފަށަލައެއް ނޫނީ އިތުރު މަގުހުރަހެއް އެ ގޮތަށް ލައިގެން ނޫނީ މި
މައްސަލަ ޙައްލެއް ނުވާނެ. އެހެންނޫނީ ކޮންމެ ދުވަހަކު އެއްޗެއް އަންނާނެ މި ގޮތަށް. އެއީ ގާނޫނާއި، ގަވާއިދާއި،
ޤާނޫނުއަސާސީން އުފަންވެގެން ގާނޫނުން ބާރު ލިބިގެން ދެމުން އަންނަ އެއްޗެއް ދެއްތޯ މި އެއްޗަކީ. އެހެންނޫންތޯ؟
8

ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީގެ 13 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކް ޓޫބަރު 2026
އެހެންވީމާ، މި ގޮތަށް ވާހަކަދެއްކުމަކުން މި ކަމަށް އަންނާނެ ޙައްލެއް ނެތޭ. އެއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން އޮތް
ވާހަކައަކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ . އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ވަނީ އެއް ހުށަހެޅުން ލިބިފައި. މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
މުޙައްމަދު ޝަމީޒު ހުށަހަޅުއްވައި، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝިފާޒް ތާއީދުކުރެއްވި
ހުށަހެޅުން. އެހެންވީމާ، އެ ހުށަހެޅުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
(ވޯޓުދެއްވުން) އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން އެ ގޮތަށް
ފާސްވެއްޖެ. އެހެންވީމާ، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް މި ޕެޓިޝަނާ ބެހޭ ގޮތުން އެ ބޭފުޅުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް
ސާފުކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ލިޔުމުން ޖަވާބު ހޯދުމަށް މި ވަނީ މިހާރު ފާސްވެފައި. މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި އިތުރު
ކަމެއް ނެތުމާ އެކު އަޅުގަނޑު މިހާހިސާބުން މިއަދުގެ ޕެޓިޝަން ކޮމިޓީ ނިންމައިލާނަން. ول ساََّلمُ عَلَْي كُْم.
____
9